

V Bruseli 21. mája 2024
(OR. en)

10119/24

HYBRID 81
DISINFO 76
AG 101
PE 136
CYBER 168
JAI 834
RELEX 686
JAIEX 35
CFSP/PESC 768
PROCIV 38
IPCR 36
COPS 282

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Predmet:	Závery Rady o odolnosti demokracie: ochrana volebného procesu pred zasahovaním zo zahraničia

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o odolnosti demokracie: ochrana volebného procesu pred zasahovaním zo zahraničia, ktoré Rada schválila na svojom 4 025. zasadnutí 21. mája 2024.

Závery Rady o odolnosti demokracie: ochrana volebného procesu pred zasahovaním zo zahraničia

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE

1. ZDÔRAZŇUJE zásadnú úlohu občanov v demokracii a PODČIARKUJE, že pre demokraciu má zásadný význam ochrana slobodných a spravodlivých volieb pred akýmkoľvek zasahovaním štátnych alebo neštátnych subjektov zo zahraničia, a to aj v informačnej oblasti, ako aj transparentnosť volieb. Naše demokracie, ktoré sú založené na slobodných a dobre informovaných politických rozhodnutiach, musia byť chránené pred všetkými formami zasahovania zo zahraničia. Odolnosť demokracie sa musí posilňovať budovaním dôvery a musí vychádzať zo základných práv a demokratických hodnôt, ktoré presadzuje Európska únia. Keďže v roku 2024 odovzdajú na celom svete svoj hlas miliardy občanov, a to aj vo voľbách do Európskeho parlamentu, zostáva odolnosť demokracie ústredným bodom programu Rady.
2. PODČIARKUJE skutočnosť, že bezpečnostné prostredie v Európe sa v posledných rokoch výrazne zmenilo v dôsledku anexie Krymu Ruskom a následnej útočnej vojny proti Ukrajine. Túto situáciu zhoršuje rastúce geopolitické súperenie a medzinárodné a regionálne konflikty vrátane súčasnej situácie na Blízkom východe. Účelové zneužívanie týchto konfliktov navyše znásobuje výzvy, ktorým čelia naše demokracie, čo môže viesť k zvýšeniu spoločenského napätia, polarizácii, radikalizácii a zníženiu dôvery v inštitúcie a voľby. UZNÁVA, že štátne a neštátne subjekty čoraz viac využívajú hybridné taktiky, čo predstavuje pre bezpečnosť EÚ, jej členských štátov a jej partnerov rastúcu hrozbu.

3. UZNÁVA hodnotu úzkej spolupráce v rámci EÚ pri zabezpečovaní slobodných a spravodlivých volieb v Európskej únii a VYZÝVA vysokého predstaviteľa a Komisiu, aby spolu s členskými štátmi urýchlene a komplexne využili všetky zavedené mechanizmy, siete a nástroje s cieľom zabezpečiť takúto spoluprácu a podporiť integritu demokratických procesov vrátane volieb, ktoré sú chránené pred všetkými formami zasahovania zo zahraničia bez toho, aby sa bránilo otvorenej demokratickej diskusii. Na tento účel PODČIARKUJE význam efektívneho a účinného využívania Európskej siete pre spoluprácu v oblasti volieb a systému rýchleho varovania, ako aj čerpania z príspevku Európskeho strediska pre monitorovanie digitálnych médií a jeho pracovnej skupiny pre voľby do Európskeho parlamentu v roku 2024.
4. UZNÁVA, že kľúčovým prvkom hybridných kampaní často bývajú škodlivé kybernetické činnosti, a ZDÔRAZŇUJE potrebu ďalej posilňovať kybernetickú bezpečnosť a odolnosť na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ, ako aj význam medzinárodnej spolupráce a solidarity v tomto ohľade. VYZÝVA členské štáty, ako aj inštitúcie, orgány a agentúry EÚ, aby prijali vhodné a primerané technické a organizačné opatrenia s cieľom neustále predchádzať škodlivým kybernetickým činnostiam proti vnútroštátnym demokratickým procesom a demokratickým procesom na úrovni EÚ, odrádzať od nich a reagovať na ne.

5. UZNÁVA, že existujú zahraničné štátne a neštátne subjekty, ktoré sa neštítia používať vznikajúce a prelomové technológie, ako je umelá inteligencia, aby zvýšili účinnosť hybridných kampaní zameraných na zasahovanie do demokratických procesov. Technológie umelej inteligencie by mohli zvýšiť rýchlosť a rozsah operácií ovplyvňovania a umožniť vytváranie falošného obsahu, čo by mohlo posilniť existujúce hrozby, ako je zameranie sa na politických kandidátov a zavádzanie občanov skresľovaním informácií a reality. Zároveň ZDÔRAZŇUJE, že nové technológie by mohli poskytnúť množstvo príležitostí na účinné reakcie EÚ a jej členských štátov, technologických spoločností a občianskej spoločnosti na takúto výzvu, a v tejto súvislosti VÍTA okrem iného prácu na akte o umelej inteligencii, ako aj pokrok v prístupe k digitálnym technológiám založenom na ľudských právach. VYZÝVA vysokého predstaviteľa, Komisiu a členské štáty, aby sa naďalej dodržiavali, chránili a presadzovali ľudské práva, demokratické procesy a právny štát online rovnako ako offline, a to najmä podporou digitálnej gramotnosti, ako aj presadzovaním prístupu k digitálnym technológiám, ako je umelá inteligencia, ktorý je zameraný na človeka a založený na ľudských právach¹.
6. V kontexte širšieho úsilia o posilnenie našej odolnosti a schopnosti reagovať na hybridné kampane vrátane manipulácie s informáciami a zasahovania zo zahraničia PRIPOMÍNA ciele stanovené v Strategickom kompase pre bezpečnosť a obranu, ktorý Európska rada schválila 25. marca 2022². V tejto súvislosti BERIE NA VEDOMIE príslušné prijaté konkrétne opatrenia:
- vytvorenie **súboru nástrojov EÚ na boj proti hybridným hrozbám**, ako sa uvádza v záveroch Rady z 21. júna 2022 o rámci pre koordinovanú reakciu EÚ na hybridné kampane³, ktorý spája existujúce a potenciálne nové nástroje a poskytuje rámec pre koordinovanú reakciu na hybridné kampane, ktoré majú vplyv na EÚ a jej členské štáty a partnerov. Zahŕňa aj preventívne, kooperatívne, stabilizačné a obmedzujúce opatrenia a opatrenia na obnovu a posilňuje solidaritu a vzájomnú pomoc,
 - vytvorenie súboru nástrojov proti manipulácii s informáciami a zasahovaniu zo zahraničia (ďalej len „súbor nástrojov FIMI“),

¹ 11088/23.

² EUCO 1/22.

³ 10016/22.

- posilnenie súboru **nástrojov kybernetickej diplomacie (CDT)**, ktorého cieľom je rýchlo a rozhodne reagovať na kybernetické hrozby a útoky a ktorý by mohol prispieť k reakcii EÚ na hybridnú kampaň v súlade s jej vlastnými pravidlami a postupmi.

KONŠTATUJE, že tieto súbory nástrojov významne prispievajú k oveľa komplexnejšiemu prístupu tým, že zabezpečujú koordinované reakcie na hybridné kampane, kybernetické útoky, manipuláciu s informáciami a zasahovanie zo zahraničia zamerané proti EÚ, jej členským štátom a partnerom, čím sa posilňuje celková odolnosť. ZDÔRAZŇUJE, že je dôležité maximalizovať využívanie existujúcich nástrojov a opatrení na úrovni EÚ, ako je akt o digitálnych službách, posilnený Kódex postupov proti šíreniu dezinformácií, smernica o odolnosti kritických subjektov⁴, smernica o sieťovej a informačnej bezpečnosti (NIS 2)⁵ a nedávno prijaté nariadenie o transparentnosti a cílení politickej reklamy. Okrem prípadného doplnenia existujúcich sankčných režimov zahŕňajú súbory nástrojov aj možnosť preskúmať nové reštriktívne opatrenia na riešenie hybridných činností, ako aj manipulácie s informáciami a zasahovania zo zahraničia.

7. Rada tiež PODČIARKUJE pokračujúci pokrok pri zriaďovaní **tímov rýchlej reakcie na hybridné hrozby** a VYZÝVA vysokého predstaviteľa a Komisiu, aby urýchlene pristúpili k vytvoreniu takýchto tímov, pričom ZDÔRAZŇUJE, že tímy rýchlej reakcie na hybridné hrozby by mali slúžiť ako jeden z kľúčových nástrojov súboru nástrojov EÚ na boj proti hybridným hrozbám s cieľom podporovať členské štáty EÚ a partnerské krajiny v boji proti hybridným hrozbám.

⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2557 zo 14. decembra 2022 o odolnosti kritických subjektov a o zrušení smernice Rady 2008/114/ES, Ú. v. EÚ L 333, 27.12.2022.

⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2555 zo 14. decembra 2022 o opatreniach na zabezpečenie vysokej spoločnej úrovne kybernetickej bezpečnosti v Únii, ktorou sa mení nariadenie (EÚ) č. 910/2014 a smernica (EÚ) 2018/1972 a zrušuje smernica (EÚ) 2016/1148 (smernica NIS 2) (Ú. v. EÚ L 333, 27.12.2022, s. 80).

8. VYZÝVA na zvýšenie situačného povedomia pred voľbami do Európskeho parlamentu, počas nich a po nich, pokiaľ ide o pokusy zahraničných štátnych a neštátnych subjektov zasahovať do demokratického procesu v EÚ. ZDÔRAZŇUJE ústrednú úlohu strediska EÚ pre hybridné hrozby v rámci Spravodajského a situačného centra EÚ (EU INTCEN) s podporou riaditeľstva spravodajských informácií EUMS v rámci jednotnej kapacity EÚ na analýzu spravodajských informácií (SIAC) ako ústredného subjektu poskytujúceho spravodajské posúdenia hybridných hrozieb založené predovšetkým na spravodajských príspevkoch členských štátov, ako aj situačnú informovanosť, ktorý analyzuje informácie zo všetkých zdrojov na základe informácií z otvorených zdrojov a utajovaných skutočností od rôznych zainteresovaných strán v rámci ESVČ, Komisie a členských štátov. OPAKUJE, že je potrebné zlepšiť odhaľovanie, analýzu a predvídanie prostredníctvom strediska EÚ pre hybridné hrozby v rámci SIAC.
9. UZNÁVA, že akt o digitálnych službách predstavuje prvý nástroj presadzovania, ktorý môže účinne prispieť k zmierneniu systémových rizík súvisiacich so šírením dezinformácií online a k ochrane integrity volebných procesov pred všetkými formami zasahovania zo zahraničia. UZNÁVA, že posilnený Kódex postupov proti šíreniu dezinformácií a jeho rôznorodá základňa signatárov predstavujú dôležité fórum na riešenie otázok súvisiacich s dezinformáciami na internete počas volebného obdobia a diskusiu o nich. PODČIARKUJE spoločnú zodpovednosť technologického priemyslu, vlád a ďalších zainteresovaných strán za presadzovanie slobody prejavu a otvorenú demokratickú diskusiu v digitálnom priestore.
10. VYZÝVA Komisiu, aby pokračovala vo svojej spolupráci s online platformami v súlade s posilneným Kódexom postupov proti šíreniu dezinformácií a aktom o digitálnych službách a aby čo najlepšie využívala Európsky akt o slobode médií a nové nariadenie o transparentnosti a cílení politickej reklamy, pričom zdôrazňuje potrebu účinnej angažovanosti na základe plnenia dohodnutých záväzkov, aktívnejšej spolupráce s menšími online platformami, pokračujúcej spolupráce so širšou komunitou zainteresovaných strán, predovšetkým s občianskou spoločnosťou, overovateľmi faktov a akademickou obcou, ako aj potrebu výmeny informácií s členskými štátmi EÚ.

11. ZDÔRAZŇUJE, že je dôležité podporovať účasť občanov na demokratickom živote bez akýchkoľvek foriem zasahovania zo zahraničia. PODČIARKUJE význam podpory digitálnej a mediálnej gramotnosti občanov, kľúčovú úlohu slobodných, nezávislých a pluralitných médií, potrebu zabezpečiť úzku spoluprácu s občianskou spoločnosťou a akademickou obcou, posilniť úlohu overovateľov faktov a ďalej zabezpečovať primeranú úroveň zodpovednosti, zmysel pre zodpovednosť a transparentnosť online platforiem.
12. VYZÝVA Komisiu a členské štáty, aby urýchlene vykonali opatrenia a priority oznámené vo svojich správach o občianstve EÚ za roky 2020 a 2023⁶ s cieľom zvýšiť demokratickú účasť, posilniť postavenie občanov a podporiť začlenenie občanov v Európskej únii, najmä začlenením nedostatočne zastúpených kategórií voličov.
13. VYZDVIHUJE význam práce oddelenia ESVČ pre strategickú komunikáciu (ESVČ StratCom) a jeho pracovných skupín, najmä pracovnej skupiny East StratCom s jej hlavným projektom EUvsDisinfo, ako aj pracovnej skupiny pre západný Balkán, pracovnej skupiny pre juh a novovytvorenej pracovnej skupiny StratCom pre subsaharskú Afriku pri prispievaní k účinnej komunikácii založenej na faktoch, boji proti dezinformáciám, strategickej komunikácii o vonkajšej činnosti EÚ a posilňovaní celkového mediálneho prostredia a občianskej spoločnosti v príslušných regiónoch, a to aj pred voľbami, počas nich a po nich. PODČIARKUJE význam boja proti manipulácii s informáciami a zasahovaniu zo zahraničia vrátane dezinformácií v rôznych jazykoch a so širokým geografickým rozsahom.

⁶ Správy Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Správa o občianstve EÚ za rok 2020 – Posilnenie postavenia občanov a ochrana ich práv, COM(2020) 730 final a Správa o pokroku na ceste k skutočnému občianstvu EÚ v rokoch 2020 – 2023, COM(2023) 931 final.

14. BERIE NA VEDOMIE balík opatrení v oblasti obrany demokracie, ktorý Komisia predložila v decembri 2023 a ktorý vychádza z akčného plánu pre európsku demokraciu prijatého v roku 2020. BERIE NA VEDOMIE návrh smernice o transparentnosti zastupovania záujmov vykonávaného v mene tretích krajín⁷, ktorej cieľom je posilniť požiadavky na transparentnosť s cieľom bojovať proti zasahovaniu do demokratického priestoru Únie zo zahraničia, a odporúčanie o inkluzívnych a odolných volebných procesoch v Únii⁸, v ktorom sa stanovujú konkrétne opatrenia pre členské štáty a politických aktérov vrátane strán a nadácií s cieľom pomôcť chrániť volebné procesy pred všetkými formami zasahovania zo zahraničia.
15. ZDÔRAZŇUJE význam cvičení, v ktorých sa kombinujú rôzne prvky, ako sú manipulácia s informáciami a zasahovania zo zahraničia, škodlivé kybernetické činnosti a hrozby pre kritickú infraštruktúru, keďže hybridné kampane a hrozby, ktorým čelíme, majú čoraz viac rozmerov a zasahujú čoraz viac odvetví. PRIPOMÍNA hodnotu národných partnerov a partnerov EÚ, ktorí sa zúčastňujú na cvičeniach, napríklad v oblasti demokratickej odolnosti, a poskytujú prehľad všetkých nástrojov, ktoré sú v súčasnosti k dispozícii na posilnenie našej demokratickej odolnosti v kontexte volieb. Ak a keď je to možné, mohli by sa takéto cvičenia vykonávať v rámci celospoločenského a celovládneho prístupu a mohli by sa v rámci nich čo najlepšie využívať všetky existujúce štruktúry a subjekty, ako je systém rýchleho varovania, Európska sieť styčných organizácií pre kybernetické krízy (EU-CyCLONe), skupina pre spoluprácu v oblasti sietí a informačných systémov, Európska sieť pre spoluprácu v oblasti volieb, ako aj Európske centrum excelentnosti pre boj proti hybridným hrozbám a súkromný sektor, pričom by sa malo zohľadniť, že pri účinných reakciách zohrávajú významnú úlohu. Malo by sa pri tom vychádzať z práce vykonanej v rámci posilneného Kódexu postupov proti šíreniu dezinformácií a Európskeho strediska pre monitorovanie digitálnych médií.

⁷ Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa stanovujú harmonizované požiadavky na vnútornom trhu týkajúce sa transparentnosti zastupovania záujmov vykonávaného v mene tretích krajín a ktorou sa mení smernica (EÚ) 2019/1937; COM(2023) 637 final.

⁸ Odporúčanie Komisie (EÚ) 2023/2829 z 12. decembra 2023 týkajúce sa inkluzívnych a odolných volebných procesov v Únii a posilnenia európskeho charakteru a účinného priebehu volieb do Európskeho parlamentu, Ú. v. EÚ L, 2023/2829, 20.12.2023

16. VYZÝVA vysokého predstaviteľa a Komisiu, aby spolu s členskými štátmi dôkladne zanalyzovali ponaučenia z volieb do Európskeho parlamentu v roku 2024, predložili Rade komplexnú spätnú väzbu o účinnosti príslušných mechanizmov, sietí, nástrojov a opatrení a podali správu o akýchkoľvek problémoch a nedostatkoch zistených v dostupných nástrojoch, aby ich bolo možné napraviť.
-